

مجازات و کنترل اجتماعی

تبارشناسی پیوند قدرت و واکنش‌های کیفری

دکتر سید محمدجواد ساداati

استادیار حقوق دانشگاه فردوسی مشهد

عنوان و نام پدیدآور	: ساداتی، سیدمحمدجواد، - ۱۳۶۶	سرشناسه
محتوا	: مجازات و کنترل اجتماعی: تبارشناصی پیوند قدرت و واکنش‌های کیفری / سیدمحمدجواد ساداتی.	
مشخصات نشر	: تهران: نشر میزان، ۱۳۹۸	
مشخصات ظاهری	: ۴۰۰ ص.	
فروست	: علوم اجتماعی. ۱۲۷۶	
شابک	: 978-622-212-086-3	
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا	
یادداشت	: نمایه.	
عنوان دیگر	: تبارشناصی پیوند قدرت و واکنش‌های کیفری.	
موضوع	: مجازات -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی	
موضوع	: Punishment -- Iran -- Social aspects	
موضوع	: حقوق جزا -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی	
موضوع	: Criminal law -- Iran -- Social aspects	
موضوع	: مجازات -- جنبه‌های اجتماعی - Punishment -- Social aspects	
موضوع	: حقوق جزا -- جنبه‌های اجتماعی - Criminal law -- Social aspects	
موضوع	: جامعه‌شناسی جنایی - Crime -- Sociological aspects	
رده بندی کنگره	: HV8669	
رده بندی دیوبی	: ۳۶۴/۶	
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۸۲۲۹۰	

هرگونه تغییر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز

از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.

لطفاً در صورت مشاهده، موارد را به شماره تلفن‌های ذیل اطلاع دهید.

۱۲۷۶

نشر میزان

مجازات و کنترل اجتماعی

دکتر سید محمدجواد ساداتی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۸

قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

شمار: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۰-۸۶-۲۱۲-۶۲۲-۰

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعدها چهارراه شهروردي، خ کاووسی فر، کوچه نکیسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱

فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روپروری درب اصلی دانشگاه تهران، ابتداي خ فخر رازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰

واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرست، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱

پست الکترونیکی: www.mizan-law.com وب سایت: mizannasher@yahoo.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمْ
الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُولَّ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

«سورة حديد، آية ٢٥»

تقدیم به استاد گر انقدر
دکتر عبدالضحا جوان جعفری

که اندیشه‌پردازیم در قلمروی رفیع جامعه‌شناسی کیفر را حقیقتاً مدعیون ایشان هستم.
متون انعکاس یافته در این اثر، تنها پرتوی از اندیشه‌های بلند و عمیق استاد در حوزه‌ی
جامعه‌شناسی کیفر هستند.

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱	- جامعه‌شناسی کیفری و رمزگشایی از معماهی مجازات.....۹
۲	- جامعه‌شناسی کیفری: چارچوبی برای ادراک پیوندهای پیچیدهی قدرت و مجازات ۱۶
۳	- کالبدشکافی معماهی پیچیدهی کیفر: ضرورت پژوهش در خصوص ارتباط قدرت و مجازات.....۲۴
۴	- تبارشناسی تاریخی: روشی برای ادراک پیوندهای قدرت و مجازات...۲۶
۵	- ساختار پژوهش: پیوندهای قدرت و مجازات؛ واقعیتی فرآیند و بی‌مرز ۲۹

بخش نخست - عناصر قدرت و الگوهای سه‌گانه‌ی کیفری

فصل نخست - قدرت و عناصر سه گانه	۴۰
مبحث نخست: گفتمان‌های قدرت.....۴۱	
گفتار نخست: ناخودآگاه وجودان جمعی و تولد گفتمان‌های قدرت	۴۴
گفتار دوم: گفتمان‌ها و ضد گفتمان‌ها.....۵۴	
گفتار سوم: مجازات و هویت اجتماعی.....۵۹	
مبحث دوم: منابع قدرت	۶۴
گفتار نخست: قدرت مبتنی بر خشونت و برپایی تراژدی تعذیب.....۶۷	
۱- عنصر «زور» و دگرگونی‌های پیوسته‌ی قدرت	۶۸
۲- قدرت خشونت محور و تحمل رنج بدون مرز.....۷۰	
گفتار دوم: قدرت مبتنی بر صنعت و تولد اقتصاد تنبیه	۷۸

۶ مجازات و کنترل اجتماعی

۱- بنیادهای شکل‌گیری قدرت مبتنی بر صنعت.....	۷۹
۲- قدرت مبتنی بر صنعت و دگرگونی در الگوهای جرم‌انگاری و کیفرگذاری	۸۳
گفتار سوم: قدرت مبتنی بر دانایی و کمدی اصلاح.....	۹۰
۱- قدرت مبتنی بر دانایی و هویت‌های تسخیر شده.....	۹۰
۲- قدرت مبتنی بر دانایی و الگوهای کیفری بهنجارساز.....	۹۵
گفتار چهارم: قدرت مبتنی بر ایدئولوژی و نظام کیفرگذاری ایدئولوژیک	۱۰۰
بحث سوم: شیوه‌های اعمال اقتدار.....	۱۰۷
گفتار نخست: اعمال اقتدار فراتجربی و شمشیرهای آخره	۱۰۹
گفتار دوم: اعمال اقتدار نهادی و وابستگی به ساختارها	۱۱۳
گفتار سوم: اعمال اقتدار فرانهادی و هویت‌هایی بی‌بدن.....	۱۲۴
فصل دوم - قدرت و الگوهای سه‌گانه‌ی کیفری	۱۲۹
بحث نخست: الگوهای تولید حقیقت و روان‌های رام.....	۱۳۰
گفتار اول: حقیقت‌های رفتاری و هویت‌های دستکاری شده	۱۳۰
گفتار دوم: حقوق کیفری در کشاکش استقلال و وابستگی.....	۱۳۸
گفتار سوم: سیاست‌جنایی لیبرال در برابر سیاست‌جنایی اقتدارگرا: واقعیتی یکسان با صورتک‌هایی متفاوت	۱۴۰
بحث دوم: الگوهای جرم‌انگاری و بازی تصویرها	۱۴۷
بحث سوم: الگوهای کیفرگذاری و بازتولید قدرت	۱۶۰

بخش دوم - تبارشناسی پیوند کیفر و قدرت در ایران

فصل نخست - گفتمان اقتدارگرای سنتی و تولد اقتصاد تعذیب	۱۷۹
بحث نخست: ناخودآگاه وجودان جمعی و تولد اقتدارگرایی ایرانی	۱۸۲
گفتار نخست: فرهی ایزدی و هویت‌هایی قدرت پذیر	۱۸۳
گفتار دوم: خوانش اقتدارگرا از نظریه‌ی سیاسی مذهب و هویت‌هایی تقدیرگرا	۲۰۰
بحث دوم: اقتدارگرایی ایرانی و تولد اقتصاد سیاسی تعذیب	۲۰۶
گفتار نخست: الگوهای جرم‌انگاری و بازی تصویرها: پیوندهای غریب بزهکاری و گناه کاری	۲۰۸

گفتار دوم: الگوهای کیفرگذاری و الهیات مجازات	۲۱۸
گفتار سوم: تعذیب، واکنشی بدون جایگزین.....	۲۲۴
فصل دوم - گفتمان شبه مدرنیسم مطلقه و قدرت شبه نهادی	۲۲۹
مبحث نخست: بنیادهای شکل‌گیری قدرت شبه مدرن مطلقه	۲۳۲
گفتار نخست: وجود جمعی و پیدایش فهم شبه مدرن از قدرت: تولد جامعه‌ی چندساختی	۲۳۴
گفتار دوم: فروپاشی نظام معانی و تصویرسازی‌ها: بی‌سازمانی اجتماعی و تکرار اقتدارپذیری	۲۴۴
مبحث دوم: گفتمان شبه مدرنیسم مطلقه و گذار از تراژدی تحمل رنج	۲۵۱
گفتار نخست: عناصر گفتمان شبه مدرن مطلقه و دگرگونی‌های کیفری	۲۵۳
۱ - گسترش شبکه‌ی دیوان‌سالاری اداری و دگرگونی شیوه‌های اعمال سلطه	۲۵۳
۲ - مذهبگریزی و دگرگونی شیوه‌های اعمال سلطه	۲۶۰
گفتار دوم: گفتمان شبه مدرن مطلقه و الگوهای سه‌گانه	۲۶۵
۱ - الگوهای تولید حقیقت و تلاش برای دگرگونی هنگاری	۲۶۵
۲ - الگوهای جرمانگاری و از هم گستن پیوندهای بزهکاری و گناه	۲۶۸
۳ - الگوهای کیفرگذاری و حبس تعییم یافته	۲۷۱
گفتار سوم: گفتمان شبه مدرن مطلقه و اخلاق کیفری غیر رسمی	۲۸۰
فصل سوم - گفتمان سنت‌گرای مذهبی و قدرت نهادی - مذهبی	۲۸۵
مبحث نخست: بنیادهای شکل‌گیری گفتمان سنت‌گرای مذهبی	۲۹۲
گفتار نخست: پدیداری جامعه‌ی چندساختی و تولد گفتمان سنت‌گرای مذهبی	۲۹۲
گفتار دوم: عناصر بنیادین گفتمان شبه مدرن مطلقه و تولد الگوی سنت‌گرای مذهبی	۲۹۷
مبحث دوم: گفتمان سنت‌گرای مذهبی و تولد چهره‌هایی متفاوت از قدرت کیفری	۳۰۳
گفتار نخست: گسترش شبکه‌ی دیوان‌سالاری اداری و رفع وابستگی از مجازات	۳۰۷
گفتار دوم: وجود جمعی انقلابی و گرایش به سرکوب دشمنان.....	۳۱۵

۸ مجازات و کنترل اجتماعی

۱- شکل‌گیری گفتمان «جنگ علیه دشمن» و فشار هنجاری به قدرت ۳۱۸
۲- تولد جامعه‌ی تکساختی و گرایش به شدت عمل کیفری ۳۲۷
گفتار سوم: نظریه‌ی سیاسی مذهب و بازتولید سیاست کیفری سخت‌گیرانه ۳۲۹
مبحث سوم: گفتمان سنت‌گرای مذهبی و الگوهای سه‌گانه ۳۴۰
گفتار نخست: الگوهای جرم‌انگاری و پیوند دوباره‌ی بزهکاری و گناه ۳۴۰
گفتار دوم: الگوهای کیفرگذاری و تاثیرپذیری از عناصر بنیادین گفتمانی ۳۴۸
گفتار سوم: تحولات اجتماعی و دگرگونی‌های درون گفتمانی ۳۵۰
نتیجه‌گیری ۳۶۳
فهرست منابع ۳۷۶
منابع فارسی ۳۷۹
الف: کتاب ۳۷۹
ب: مقالات ۳۸۷
منابع عربی ۳۹۳
منابع انگلیسی ۳۹۳
الف: کتاب ۳۹۳
ب: مقالات ۳۹۶
پایان‌نامه‌ها و تقریرات ۳۹۷
مشروح مذاکرات ۳۹۷
قوانين و مقررات ۳۹۷
پایگاه‌های اطلاعاتی ۳۹۸
مطبوعات ۳۹۹
نمایه‌ها ۳۷۵
الف: نمایه نمودارها ۳۷۵
ب: نمایه افراد ۳۷۶
ج: نمایه مفاهیم و موضوعات: ۳۷۶